

FLOAREA DE FOC

7 MARTIE 1936
ANUL III — Nr. 7
Redacția: Calea Victoriei No. 31.
București. — Tel. 434.60
Manuscrisele nepublicate se distrug

UN EXEMPLAR 5 LEI
APARE IN FIECARE SĂPTAMÂNĂ
ABONAMENTUL ANUAL 250 LEI
INSTITUȚIILE ANUAL 500 LEI
Adreșă: Calea Victoriei No. 31. Tel. 434.69

S U M A R

Anecdote de Petru Manoliu

Disponibilitate spirituală de Al. Mironescu

Miracolul fascist de Al. C. Constantinescu

Odi et amo de Toma Vlădescu

Editorul de Henri Daniel

Cronici:

politice, literare, muzicale, plastice, economice
mărune și bibliografice—de Zaharia Stancu,
Al. C. Constantinescu, Cicerone Theodor-
rescu, I. D. Gherea, Henri Daniel, Al.
Moscu, Vasile Damaschin.

A N E C D O T Ă

PETRU MANOLIU

O SCARA lungă și foarte îngustă
asemenea acelor întrebări la in-
cendii, în stânga. Apoi, scena e goală
și înaltă, pustie de umbrelă scund
și bălăbănit al clownului care își caută
un motiv de justificare. Clownul nu
vede nici odată decât numai aceia ce
inventează. Clownul nu cunoaște pri-
virea — obișnuință indiferentă, obiec-
tivă. Pentru el vederea este o partici-
pare, iar invenția de care vorbeam re-
prezintă o civilizație a sa proprie.

Clownul este omul-fabulă. Clownul
există înaintea și împotriva lucrurilor.
Clownul trăiește și se mișcă în vid.
Pentru el nici o necesitate nu e ne-
cesară. El nu se integrează în natură.
Însă făptura sa nu este nici contin-
gentă. Clownul este un idealist abso-
lut, — în sensul metafizicii germane.
Clownul nu e o caricatură a omului
natural. Raportul între clown și omul
obișnuit este asemenea celui de la O-
pera de artă la spectator. Clownul nu
este nici deasupra nici dedesubtul omu-
lui. Ca să-l înțelegi pe clown, trebuie
să pleci numai de la clown. În afara
de clown nu mai există nimic. Fiecare
clown este înconjurat de neant. Clow-
nii sunt insule de existență în mijlocul
nimicului.

Legea de existență a clownului este

principiul identității. Clownul nu are
nici obișnuință și nici strămoși. El este
singur și fără urmași. Cu fiecare moar-
te a unui clown, moare Clownul. —
Iată-l! A intrat în scenă căutând ceva.
Nu se știe ce, încă, deoarece toți
clownii caută ceva. Clownii sunt niște
neobosiți căutători. Nu caută din cu-
rizitate ci din predestinare. Caută așa
cum pământul se învârtă, așa cum
floarea înfloarește, așa cum pasărea
cântă. Caută din vocație. — A in-
trat prin dreapta scenii și nu vede
nimic. Nu-l îngrozește golul scenii și
nici rampa căscată ca un abis peste
întunericul din sală. Privirea clownului
e piezișă. Nu se teme de nimic de-
oarece nu are instincte și nu așteaptă
nimic pentru motivul că nu are su-
veniruri. Clownul caută, deși nu știe
care e obiectul cercetării. El este re-
dus la dimensiunile sale. Hainele
clownului sunt marginile universului
său. Mâna întinsă este întinsă în neant
iar pasul ridicat să pășească se sprijină
numai pe călcăiul său, nu pe pământ,
deoarece sub picioarele clown-
ului domnește oceanul golului...

CLOWNUL nu știe că scara e scară.
El știe numai că trebuie să pășească.
Pentru el nu există nici sus, nici jos,
nici dreapta, nici stânga. Clownul este
ageometric. El nu știe, suindu-se pe
scară, că urcă. El pășește din treaptă
în treaptă, ignorând înălțarea și pă-
rășirea pământului. De altfel, clownul
nu părăsește niciodată nimic, deoarece
nu are nimic. Lui nu-i aparține nimic.
Pentru el nu există nimic. Lumânarea
pe care și-a pus-o pe vârful nasului
iar acum face echilibristică pe scară.
e o creație a sa. Pășește rar, nefricos,
atent la propriul său joc. Iată, însă
că îl strigă cineva. Se întâmplă o mi-
nune: clownul a auzit. Monada acea-
sta are legături sensibile cu Echo. S'a
oprit din mers, aproape de vârful scării
care se balansează și privește în jos.
Lumânarea e lipită de nas. Stă per-
pendiculară și nemișcată. Lumea râde,
deoarece își închipuie că, singuraticul
clown a făcut tot jocul cu lumânarea
numai pentru dansa. Însă clownul nici

nu știe că are spectatori. Poate, dacă
ar ști, n'ar mai fi clown. Dar lumea
aplaudă și hohotește de răs. Bate din
palme și se agită. În sală, lumea e
creată, e timp, are obișnuințe și o
istorie și o cultură și o tradiție. Clow-
nul nu cunoaște nimic din toate a-
cestea. Gesturile lui sunt încete, triste.
Numai ele sunt. Măinile se mișcă sin-
gure, iar ochii le privesc și urmăresc
să vadă ce vor face. Și din susul
scării curge un fluviu de tăcere al
cărui izvor sunt mișcările clownului.
Fluviu de tăcere și liniște. Identitatea
însăși. Metafizicul devenit sensibil.

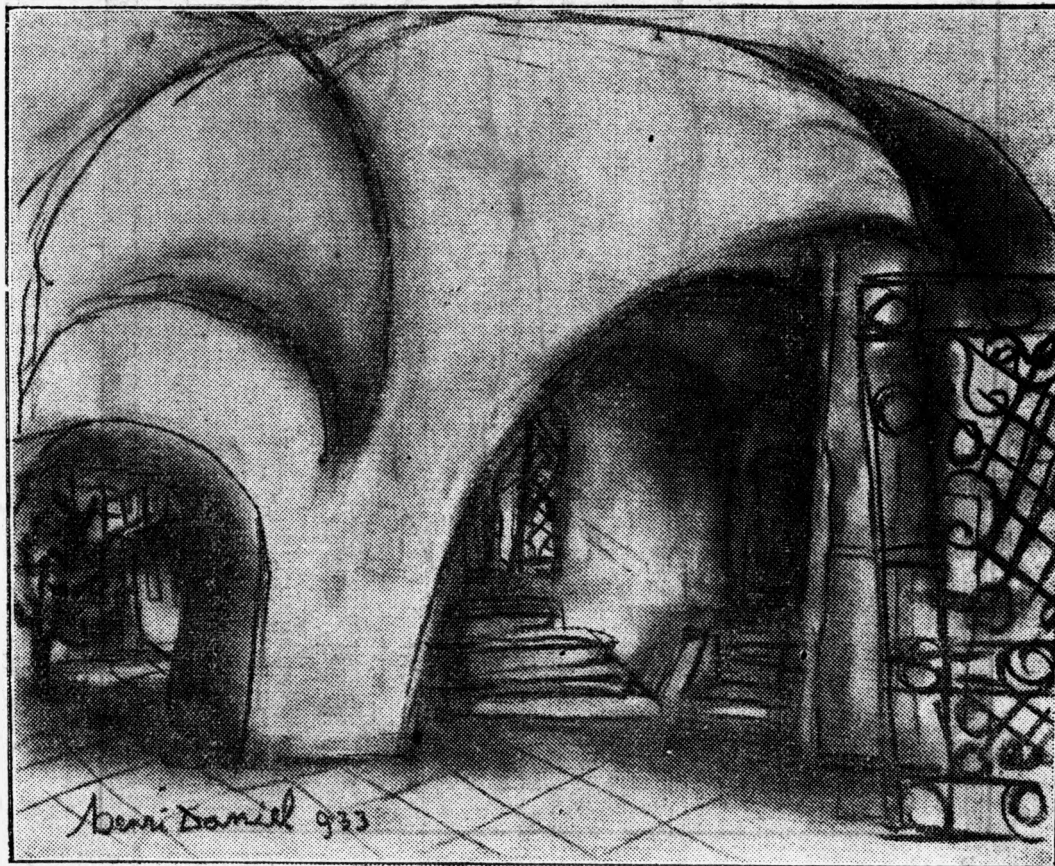
UN SINGUR pas greșit. Dar ce în-
seamnă, în universul ermetic al clow-
nului, eroarea? Pasul greșit este însă
în raport cu noi. Clownul își bate joc
de legea gravitației universale. El este
în afara ei. El e numai formă: tăcere
a formei. El nu e nici măcar tangent
material. Dar pasul greșit e greșit.
Scara se desface. Treptele cad brusc
iar clownul rămas singur în lumea
această a noastră, se prăbușește. Cade
peste o masă care se rupe. Probabil
că lovitura a fost puternică. El însă
e nemișcat. Stă pe locul căderii, ne-
mișcat. Parcă nu s'a întâmplat nimic.
Masca sa e imobilă. Nu i s'a clintit
o cută. Nu i-a tremurat un rid. Pri-
vește ca și cum nu e nici aici. Se
ridică și începe să caute iarăși. Ce?
Lumea izbucnește în hohote în răs.
Oare clownul a auzit de vreme ce
se îndreaptă spre rampă? Nu, nu aude
nimic, deoarece și spectatorul este o
invenție a clownului. Și deodată, clow-
nul a devenit stană. Privește fără a
vedea iar buzele i se mișcă asemenea
unei guri de pește care respiră. Un
sfincter roș, afon. Nu se aude nici un

glas. Numai sfincterul însângerat pe
albul măștii se lărgeste și se micșorează
tragic. Dar ceva, parcă se petrece
în nemișcarea clownului. Trebuie să
explice. Trebuie să se explice. Lumea

vrea să fie explicată. Și atunci, în
loc de orice altă lămurire, clownul își
arată și mângâie decorațiile. Decora-
țiile sunt semne de consacrare date
de oameni. El, clownul e decorat, deci
ce alte explicații mai vor oamenii de-
cât insignele acestea cu cari l-au con-
sacrat? Restul e faină. Contrastul se
stabilește astfel între convențiile oam-
enilor și taina care nu are glas o-
menesc și nici posibilitatea de a co-
munica sensibil cu lumea, decât nu-
mai prin actul său de prezență.

REVELAȚIA s'a terminat odată cu
lăsarea cortinei. Publicul s'a distrat.
Omul se distrează întotdeauna, ori de
câte ori lucrul la care asistă nu-i pune
în pericol instinctul. Distracția este
polul opus al panicii. Însă nu se știe
dacă în fața clownului instinctul nu
este atacat. Și iarăși nu se știe dacă
omul privind pe clown, nu-și îngăduie
distracția decât numai datorită faptu-
lui că superficialitatea este un nou
instinct... Un instinct al omului care
este o făptură atenuată.

H. Daniel

Stradă

DISPONIBILITATE SPIRITUALĂ

AL. MIHONESCU

Am asistat și am participat, mai ales în prima mea tinerețe, la nesfârșite și sgomotoase discuțiuni. Am cunoscut cele mai felurite înfățișări ale spiritului și am urmărit cu răbdare cele mai curioase evoluțiuni.

Nu ar fi nici o exagerație să afirm că generația celor de treizeci de ani au cultivat cu pasiune discuțiunea, pe care nu au ezitat s'o aducă chiar înaintea publicului. Am avut astfel de înregistrat numeroase deliberări purtate în fața unui parter de spectatori, și care nu erau, în fond, decât o continuare a unor încrucișări de puncte de valoare făcute într'un cerc restrâns de prieteni.

Discuțiunea apărea un act pe linia vremii, pentru că, după conformismul falimentar al veacului al XIX-lea, «raportul între ordinea rațiunii noastre și ordinea lucrurilor exterioare», cum spune d. Petru Manoliu, se sfărâmasse. În haosul valorilor, iscat de marele cutremur al războiului, se cerea o nouă ordine, o nouă orientare, un nou acord. În aceste împrejurări, discuțiunea găsea o justificare în regiunea cea mai profund omenească. Putem spune: discuțiunea avea un rost social organic.

S'a întâmplat atunci un fenomen neprevăzut. Au apărut în arenă o puzderie de preopinienți, o sumă de adolescenți întârziți, cari purtau semnul celui «mai mare păcat al inteligenței». Acest păcat al inteligenței îl precizează d. Alexandru Vianu «este falsul voit, minciuna cultivată, urmărită și exploatată, perfida impostură intelectuală care trebuie să ascundă atâtea ambiții nejustificate și atâtea obscure porniri. Asistăm atunci la înfăghețarea atâtor sisteme, orice teorie devine posibilă și un complicat joc al ideilor se naște, în care totul este simulare și eroare voită». Este aci și pricina pentru care sistemul discu-

țiunilor a fost lichidat, prin retragerea acelor care luaseră act, un moment mai devreme, de primejdia semănată la fiecare pas pe drumul acestui nou peripateticianism.

Dacă în primul elan s'a sperat în ivirea acelor miraculoase soluțiuni, așteptate cu sete în mijlocul conuțiunei generale, s'a văzut mai târziu că aceste soluțiuni nu se pot găsi decât la capătul unor mature și solitare reflexiuni. S'a observat, odată mai mult, că o clarificare nu se poate produce prin sistemul ideilor în devălmășie sau, dacă vrei, printr'o clacă spirituală. Problemele refuză contactul cu mulțimile, chiar când acestea nu sunt lipsite de inteligență, pentru că fiind crescute din puterea disocia-tivă a unui singur om, ele nu se mai pot topi, în același timp, pe suprafața cenușie constituită din capetele mai multor oameni, puse unele lângă altele.

Problemele reclamă, pentru adâncirea și soluționarea lor, un mediu omogen, pe care nu-l mai pot realiza oamenii puși împreună.

S'a nesocotit, în mod permanent, curioasa psihologie a discuțiunii.

Discuțiunile, ni se par a fi caracterizate printr'o dezolantă lipsă de sinceritate. Oamenii se fereșc totdeauna de a comunica integral un gând, care de cele mai multe ori este aruncat în scopul de a deruta sau de a dosi mai sigur un reziduu vulnerabil. Oamenii cari discută sunt plini de sentimentul unei ciudate adversități și de un orgoliu fortificat de cele mai neprevăzute aprehensiuni.

De cele mai multe ori pozițiunile încep să se definească, printr'un joc diavolicesc al spiritului de contradicție, pe care îl găsim ancorat, în straturile cele mai profunde, cu o forță neobișnuită.

Asistăm atunci la o luptă dâră, al cărui obiectiv în nici un caz nu mai este adevărul.

În acest moment discuțiunea nu mai poate fi interesantă decât pentru licărirea de spirit, care se produce, desvăluind grade de inteligență și aspecte morale.

Problema cade pe planul al doilea, lăsând în urmă o atmosferă, al cărei atribut nu mai poate fi cu nici un chip acela de seninătate.

Prea rare ori se prezintă cazul aceluia spirit sublim, care să se depășească, descoperind, naiv, acele slăbi-

spirite generoase și larg înțelegătoare, din nefericire așa de rare.

Socotim, că pentru cel care găsește și are în cel mai înalt grad indeletnicirea ideilor, disponibilitatea spirituală trebuie să constituie un ideal.

Și înțelegem prin disponibilitatea spirituală acea stare de spirit capabilă să primească, cu o egală humoare, opiniile cele mai împotrivate. Acea stare de spirit, care nu este refractară formelor celor mai felurite de gândire și în care nu se naște dela început nefericitul spirit combativ, izvor

EMINESCU

de

BASARAB

SPARTALI

ciuni, pe care toți oamenii vor să le tănuiască.

Numai o personalitate extraordinară își poate permite luxul unui egal joc de umbre și lumini.

În asemenea condiții bilanțul final al unei discuțiuni se soldează, în cel mai bun caz, și pentru fiecare, cu un sentiment de penibilă izolare.

Barierile se închid și tășnește în toată splendoarea unicitatea tristă și fragmentară a materialului uman. Un discurs interior, pe seama fiecăruia, adâncește spărtura fortificând eternul și universalul orgoliu omenească. Să ne fie îngăduit, aici, a strecura paradoxul: discuțiunile nu dau rezultate și nu sunt fecunde decât între oameni cari se găsesc a fi de acord.

Noțiunea trezește îndeobște ideea de contrarii. Realitatea modifică total conținutul noțiunii.

problema se colorează și cele mai surprinzătoare aspecte sunt fixate și luminate cu putere spre bucuria tuturor.

Dar pentru aceasta trebuiesc examinate elementele spirituale puse în prezență. Și verificarea nu se poate face decât la lumina valorilor de circulație universală.

Este necesară o prealabilă confruntare, din care să rezulte gradele de înțelegere și valabilitatea unei discuțiuni. Discuțiunea presupune, credem, o similitudine de structuri, de informație, de experiență sau mai ales o aceeași temperatură morală.

Numai astfel se poate merge în acel plan spiritual, în care dacă ideile nu se unifică încă, pot totuși conviețui pe temeiul acelor drepturi acordate de însăși autenticitatea lor.

Am pătruns astfel în chiar miezul problemei noastre.

«Une révision des valeurs, observez unde Gide, est utile à un certain âge; mais il faut une singulière liberté d'esprit pour se dégager de l'admis».

În adevăr cercetând documentele, cărți, reviste, articole, însemnări, descoperim pasiunea și prejudecata, care sunt, de bună seamă, atributele cele mai răspândite ale oamenilor.

N'am ști însă să găsim cuvintele potrivite care să exprime admirațiunea noastră fără rezerve pentru acele

al tuturor erorilor, ci necesitatea organică de înțelegere.

Orice eveniment spiritual trebuie considerat ca o realitate, precum și este. Negarea lui n'a însemnat niciodată o desființare. Socotim înfinit mai interesant efortul de analizare a elementelor cari l-au determinat, decât atitudinea de tăgadă sau disprețuire.

Oamenii au comis totdeauna o eroare de perspectivă, când au apreciat că boicotul sau tăcerea organizată sunt arme de luptă decisivă. Împrejurările au dovedit cu prisosință că este de categorică răzbunarea.

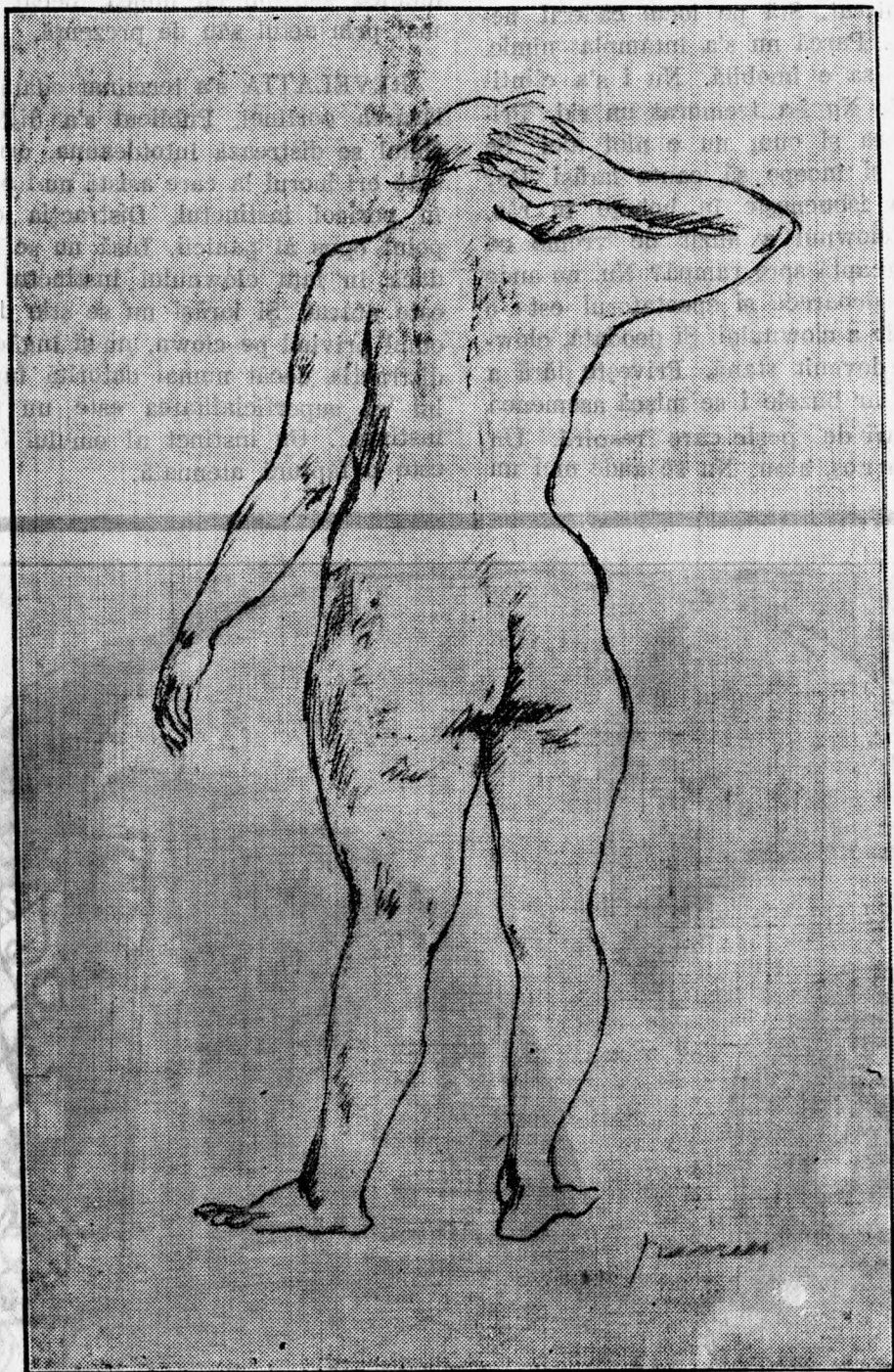
Este totuși surprinzător și regretabil că totmai aceia, cari prin natura preocupărilor lor, ar trebui să fie un exemplu de evidentă disponibilitate spirituală, păcătuiesc prin însușirea exact contrară.

Sar părea că omul este așa fel construit că nu-și poate găsi liniștea necesară până nu se fixează într'un clan, până nu se îndoctrinează în spiritul unui singur punct de vedere.

Este în adevăr și foarte grea, recunoaștem, păstrarea acelei libertăți de gândire, dincolo de numeroasele influențe cari conspiră la alterarea ei, dar credem totuși că lucrul nu aparține domeniului imposibilului.

Interesele personale se vor găsi, poate, serios stânjenite, dar generos recompensate printr'o bogată trăire a vieții, în definitiv, singura aspirație a acelor cari înțeleg să se realizeze într'un plan spiritual.

În alte cuvinte, disponibilitatea spirituală deschide drumul către o existență elevată, ferită de primejdia unui naufragiu în mijlocul meschinărilor inutile.

Pascin

Schiță

MIRACOLUL FASCIST

AL. C. CONSTANTINESCU

În articolul din numărul trecut al «Florii de foc», analizând cauzele fascismului, am arătat că el a isvorât din necesitățile politice ale marii burghezii apusene de a-și apăra situația socială de clasă stăpânitoare a mijloacelor de producție.

Între actualele forțe sociale de producție — adică capacitatea de producție a societății de azi ajunsă la un stadiu tehnic și cultural ce poate da valuri imense de mărfuri — și între raporturile de producție care au ca rezultat că aceste mărfuri nu se repartizează după nevoile sociale ci după interesul de câștig al posesorilor mijloacelor de producție — între forțele de producție deci și între raporturile de producție e azi o mare contradicție care a distrus echilibrul social și a determinat criza economică și politică de azi. Pe deoparte puterea tehnică modernă poate produce cantități uriașe de mărfuri, atât cât toată lumea să aibă din belșug, dar pe de altă parte, faptul că proprietatea mijloacelor de producție — a marilor întreprinderi industriale etc. — e a unor particulari — marea burghezie — acesia nu produc atât cât trebuie, restrâng producția sau o aruncă în mare, și nici nu dau tuturor oamenilor de lucru. Și restrângerea producției și eliminarea celor mai mulți dela muncă — șomajul — se datorește interesului de câștig, de profit, al proprietarului mijloacelor de producție.

Aici, în acest profit, arătasem că e tot viciul. Dacă până acum el a stimulat producția și tehnica, acum el le împiedică. Ca să poată câștiga, proprietarul întreprinderilor nu înundă piața cu mărfurile pe care le-ar putea produce — lucru ce ar scădea prețul lor — ci preferă sau să restrângă producția sau să distrugă ce e prea mult peste ce se poate vinde. Și se poate vinde tot mai puțin pentru că tot mai mulți oameni sunt eliminați — direct sau indirect — dela muncă și nu mai au cu ce cumpăra.

Sistemul capitalist înseamnă organizarea socială prin care unii au proprietatea mijloacelor de producție — capitaliștii — iar alții lucrează ca salariați — lucrătorii manuali și intelectuali — în întreprinderile și instituțiile capitaliștilor. Acest sistem cuprinde — viciul de care vorbeam.

Contra lui se ridică fel de fel de soluții care încearcă — sau pretind — să îndrepte răul. Lovind — bineînțeles — în viciul esențial, adică în profitul proprietarilor mijloacelor de producție, în câștigul capitaliștilor și implicit în dreptul lor de proprietate nelimitată asupra întreprinderilor.

Toate clasele sociale ce suferă de pe urma acestui viciu organic se îndreaptă spre soluții ce urmăresc sau diminuează profitului sau reglementarea lui și a producției sau — soluția radicală — înlăturarea lui.

Socialismul pretinde această soluție radicală: înlăturarea profitului, deci redeclanșarea forțelor de producție și acoperirea tuturor nevoilor sociale prin socializarea mijloacelor de producție. Mijloacele de producție devenind ale societății, aceasta nu va mai produce pentru profit ci pentru îndestularea tuturor nevoilor sociale, deci pentru buna stare a tuturor. Toți vor putea lua parte la producție — nimeni nu va mai fi eliminat dela muncă — și bunurile produse se vor repartiza tuturor.

Toate aceste soluții, atât cele mai moderate cât și cele radicale, tind la exproprierea marii burghezii. Situația de clasă a capitaliștilor e amenințată. Și e mai violent și mai radical amenințată de clasa proletarietului care pretinde socializarea totală și care e pregătită politic să-și impună soluția. Lupta proletarietului tinde să ia formă violentă, direct revoluționară prin faptul că lucrătorii suferă mai mult, sunt cei mai crunt loviți de criză și au o educație politică îndreptată spre un obiectiv conștient. Au adică o conștiință de clasă care-i solidarizează și dă forță unitară luptei, au un ideal politic, bine precizat, capabil să-i dinamizeze, sunt concentrați și cei mai numeroși în statele industriale apusene și — în plus — efectul psihologic al mizeriei pe care o seamănă criza a creat acea generală psihologie de război civil de care vorbeam rândul trecut și care dă clocot revoluționar masselor.

Dar tot criza a creat, în rândurile miciei burghezii dela orașe și a celorlalte clase intermediare, o psihologie nouă. Mizeria, sărăcia care lovește în toți, faptul că nu se mai poate reveni

la normal, că tot ce încerci să faci, că nici o soluție după calapodul vechi nu mai dă efecte, creiază un amestec de revoltă, de desorientare, de instabilitate care face suflul omului să fie răvășit de toate gândurile și toate soluțiile, să nu mai creadă în nimic și tocmai de aceea să se poată agăța cu pornirea disperării de orice. Spuneam că partea socială își pierde echilibrul, și — ca în timpul marilor dezastre istorice — e gata să ia forma oricărui vas în care ai pune-o. E psihologia disperării, a falimentului unei lumi și a începutului altei lumi.

De această psihologie a miciei burghezii, a claselor neprecise orășenești, a intelectualilor șomeuri etc., care — deși revoltați — prin relativa lor situație «boierească» nu se puteau încadra în idealurile revoluționare ale proletarietului, ale lucrătorilor, de această desorientare și sete de miracol salvator a profitat marea burghezie apuseană pentru a crea MIȘCAREA FASCISTA.

În timpul celor mai mari dezastre, în timpul marilor desagregări sociale, suflul omului e mai îndreptat spre idolatrie. Biciuit de nevoi, nesigur de ziua de mâine, purtat de evenimente ca o frunză de furtună, simte nevoia unui reazem în afară, trebuie să se agațe cu toate puterile suflului de o speranță pe care o materializează și o idolatrizează. În astfel de timpuri s'au creat marile curente mistice sau fanatismul colectiv față de o persoană sau un simbol.

Fascismul a oferit poporului un zeu, un idol fanatizator și prin el o speranță oarbă într-o îndreptare, o încredere deplină într-o soluție.

Când tu singur sau viața nu-ți mai oferă soluții, atunci simți nevoia să te încrezi în cineva căruia îi dai — cu un fel de ușurare — grija de a te salva.

Așa s'a creat mitul dictatorial a fascismului și hitlerismului, adorația colectivă și oarbă față de un conducător.

Toate speranțele s'au îndreptat spre un om, toată revolta, toată disperarea, tot clocotul spre prefacere, tot dinamismul luptei spre dușmanul pe care îl va arăta acest om.

Spre ce dușman?

Spre cel mai mare și mai ireductibil dușman al capitalismului, spre socialism. Omul, conducătorul spre care se îndreaptă speranțele și ascultarea fanatică a masselor, a fost din timp cultivat și ajutat de către marea burghezie, să-și creeze valul de popularitate. Și, atunci când clocotul revoluționar al maselor s'a arătat mai periculos situației marii burghezii, conducătorul, cu pumnul amenințător a arătat drept dușman al poporului, ca pe o cauză a dezastrului, pe dușmanul capitalismului, al situației de clasă a marelui burghez. În felul acesta marea burghezie apuseană se apăra cu însuși ajutorul clocotului revoluționar îndreptat contra ei. DIVERSIUNEA FASCISTA canaliza spre drumuri false și profitabile pentru marea burghezie, forțele revoluționare determinate de criză și îndreptate contra ei. Își apăra profitul și proprietatea mijloacelor de producție, se apăra de expropriere și socializare tocmai prin forțele declanșate de criză și contradicție determinată de proprietatea particulară a mijloacelor de producție.

Bineînțeles, prin căi diverse și pe care le-am precizat rândul trecut dar care toate aveau aceeași bază psihologică: îndepărtarea dela o soluție precisă și efectivă spre un miracol pe care conducătorul, prin calitățile lui olimpice, îl va realiza.

Totul se îndreaptă spre conducător, spre aptitudinile lui, spre voința lui neînfriată și extraordinară spre plaiurile lui geniale, spre toată regia

acea prin care poporul întreg se transformă într-o prosternare extatică în fața zeului ce reprezintă singura și suprema speranță.

E stăvilirea tuturor pretențiilor, lăsând graiul numai conducătorului să recomande el ce crede că trebuie făcut.

Și bine înțeles că trebuie făcut numai ce poate consolida sau folosi clasei marii burghezii — în numele căreia vorbește Fuehrerul sau Ducele — și trebuie împiedicat tot ce ar sdruncina cumva interesele ei.

E socialismul dușmanul marii burghezii? Masele dictaturii fasciste trebuie monopolizate în lupta contra socialiștilor. Și le vei monopoliza cu atât mai bine cu cât le vei spune că pericolul socializării marilor mijloace de producție nu te lovește numai pe tine ci națiunea. Prefăcând adică un pericol de clasă în unul social și național.

Heda Stern

Sculptură

E democrația un pericol pentru situația marii burghezii? Desigur, dreptul de vot și de conducere al celor săraci duce imediat la reforme în folosul lor și în detrimentul marilor potențai ai banului. Democrația va fi arătată atunci de Fuehrer sau de Duce drept o calamitate și dictatura — în care nu poți pretinde decât ce-ți oferă bunăvoința lor — va fi declarată o binecuvântare.

Are nevoie marea burghezie apuseană de deuseie pentru mărfuri și de materii prime? Orgoliul național va fi biciuit, tot fanatismul popular îndreptat spre militarism și înarmare, războiul declarat mijloc de înobilare a rasei iar cei ce sunt vizați să fie jefuiți sunt decorați sălbatic, inferiori sau dușmani ai națiunii.

Criza aduce îngustarea pieții? Din această cauză nu mai vinzi bine și rivalii îți fac concurență. Cum să scapi de ei?

Foarte ușor. Cum unii din ei sunt evrei pui pe Fuehrer să declare pe evrei rasă inferioară și periculoasă și-i exproprieze. Ii scoți din lege și pe cei care nu-s capitaliști.

Dinamismul masselor are astfel un obiect de luptă și criza de plasare capătă și o ușoară și trecătoare soluționare. Exproprierea concurrentului e permisă și încurajată dar condamnă ca ciumată soluția generală care cere exproprierea tuturor exploatatorilor.

E nevoie pentru marea burghezie apuseană să-și justifice situația materială izbitor de deosebită de mizeria celorlalți și mulți? Creiază prin gura conducătorilor teoria «elitelor» ereditare, a superiorității de neam prin care caută să explice toate celelalte «superiorități».

Dar, aici am intrat într'un aspect care e și al fascismului românesc și pe care l-am analizat acum câțva timp din punct de vedere național și care merită să fie analizat și din punct de vedere social.

OMUL ACUZĂ

de Heda Stern

O D I E T A M O

EDITORUL

TOMA VLADESCU

HENRI DANIEL

Dacă răsfoiesc paginile acestei reviste, constat că toată lumea și eu că «Floarea de foc», nu este o publicație de dreapta. Lucrul acesta dintr'un punct de vedere absolut personal aș putea să-l regret în ce mă privește — dar n'ar avea cum să mă mire.

Floarea de foc, după câte știu, n'a apărut cu un program bine încheiat și bătut la mașină, ca un catalog de idei în care toate soluțiile se găsesc la pagina respectivă. Pentru atâtea lucru de altfel poate nici nu era nevoie de o revistă: câteva registre, îmi închipui, și un club de partid ar fi fost de ajuns.

— Bine, dar pe lângă acest program și aceste «idei» există poate ceva mai adânc, sunt afinități care n'ar putea să lipsească, pe care cititorul, în ori ce caz le presupune sau le vrea comune colaboratorilor aceleiași foi.

Nu voi nega eu rostul acestor solidarități profunde care dau totdeauna vieților spirituale un confort atât de fecund. Mai puțin interesante firește, sau respingătoare deadreptul atunci când ele se coboară în rolul simplilor asociații de admirație mutuală, aceste afinități izbutind să-și cunoască demnitatea și deopotrivă substanța lor delicată, oferă cu siguranță în procesul de creație cei mai favorabili climat. Dincolo poate de elaborările personale care sunt sigur că au nevoie de singurătate și de izolare, există în această căldură discretă a familiilor spirituale la care mă gândesc, un emoționat fior nemărturisit, o verificare sau un control de fiecare minut, o asigurare poate că totul nu e zadarnic... Parcă în frigul care ni s'ar face împrejur când simțim adeseori oboseala neantului în care ne risipim, avem nevoie de alți ochi în care să ne ogindim propriile noastre depresiuni sau poate aceleași tremurătoare nădejdi. Această sfântă prietenie intelectuală — fruct atâtea de rar al inteligenței care disociază mai mult, fiindcă numai credința poate uni — nu impune firește o identitate de cugetare, de sentimente chiar, de judecată de idei... Ea presupune însă din toate acestea, un element obscur și decisiv. O aderență emoționantă, o simpatie nedefinită, poate același comun elan care leagă indisolubil.

Când și-a încheiat ultimele strofe din *Faust*, după o viață întreagă de grandioase nălciri care au prins la sfârșit atâtea contur, Goethe își chema din altă lume, ca să întinerească par'că și el cum ar fi vrut tragicul lui erou, umbrele prietenilor neuitați pe cari nu i-ar mai fi regăsit acum. Și par'că în acest strigăt de ajutor, după atâtea suflete care s'au risipit, care nu se mai pot regăsi, omul simte că el însuși nu mai este întreg fără grupul în care a trăit.

Les compagnons deviennent rares
O, chers temoins du souvenir...

Qu'est le destin qui nous separe
Et saura-t-il nous reunir ?...

Marile familii spirituale pe care le cunoaște istoria literară, sau chiar istoria mai săracă a zilelor noastre, trăesc din aceste emoții.

În ce mă privește, simt într'adevăr aceste adânci prietenii, chiar dacă îmi dau seama că eu însumi n'am adevărat niciodată întreg cu cei mai scumpi chiar dintre prietenii mei... Dar n'aș putea să spun cât de mult îmi plac cele lungi tăceri, clare și limpezi, în care oamenii se înțeleg de obicei mai mult decât în cuvinte! Și apoi sunt deopotrivă minutele de mari birușe când se fâgăduesc lupte comune, se afirmă lozinci care izbutesc să surprindă un acord unanim ca un punct final peste atâtea controverse de unde se nasc totuși marile acțiuni comune și unde fiecare găsește, asupra lui în orice caz, triumful de a se uita cât de puțin pe sine...

Acestea sunt, firește, marile conso-lări, prietenii care unesc și care leagă mai mult, care nu se rup atât de ușor.

S'ar părea totuși că alte raporturi

nu mai sunt permise de o anumită sensibilitate și nu mai știu care morală publică dela noi. S'ar spune într'adevăr că intrând în casa vecinului am renunțat la a mea! Adversarul n'ar avea dreptul la o strângere de mână și nu te poți întâlni cu el amical, ridicând nobile baricade de gânduri, pe aceiași pagină tipărită.

A, la noi s'ar pricepe foarte greu un Albert Thibaudet colaborând la *Nouvelle Revue française* și la *Candide*, în același timp, sau recunoașterea vibranta — poate fără măsură chiar — pe care Leon Daudet o avea pentru André Gide acum câțiva ani, după cum nu s'ar pricepe nici elogiu pe care Maurice Denny i-l făcea lui Bainville, răspunzând discursului de recepție la Academie, de a fi acceptat să colaboreze la atâtea publicații de opinii diferite, rămânând același, el, și fără să renege niciuna din ideile lui.

Colaborarea mea la «*Floarea de foc*» mi-a relevat acest trist obor spiritual dela noi. Lăsând la o parte o mizerabilă fițuică de stângă, care n'ar fi în stare să priceapă nimic, — dar n'am fost eu oare întrebat de atâți prieteni ai mei dela «dreapta» ce caut, aici, la «*Floarea de foc*»?...

Propriu zis... nu caut nimic! Sau, în ori ce caz, nimic mai mult decât atât cât am găsit... Cum aș fi putut să nu strâng mâna ce se întindea spre mine cu o prietenie pe care n'o bănuiam! Oamenii de aici au crezut că e bine să vorbească în coloanele lor și un alt sens al vieții, pe care ei o tălmăcesc numai într'un fel anumit. Era o probitate intelectuală care n'ar fi putut să mă lase indiferent, pe care cei mai mulți nu ne pricepem încă s'o prețuim de ajuns.

Dar era poate încă mai mult — și când prietenii dela *Floarea de foc* m'ar chemat așa cum sunt, în aceste pagini în care ei știu bine că n'am fi putut să fim de acord, vechii nostalgii pe care nu le-am pierdut, veneau să-mi amintească din nou un ziar unic, un ziar pe care-l scotea pe vremuri Barrès și care se chema «*La Cocarde*». În acest ziar, sub ochiul surzător și ironic al marelui poet, se întâlnea într'o feroce prietenie cele mai contradictorii păreri dela naționalismul intransigent al lui Maurras până la anarhia Pierre Denis sau la opiniile d-nei Severine...

Era, cum spune Maurras, *le plus amusant des journaux*. Dar era poate și cel mai frumos...

Floarea de foc invitându-mă să colaborez, evoca pentru mine acest minunat jurnal, pe care nu l-am văzut. Cum aș fi putut să rezist? Intre atâtea imagini pe care nu le recunosc, eu sunt chemat să arăt aici ce cred că e adevăr. Dar mai mult decât tot, *Floarea de Foc* îmi oferă într'adevăr acest câmp elegant de luptă, acest lirism de prietenie care trece printr'un vârf de floretă — și care, vă asigur, este încă una din frumoasele bucurii ale vieții...

C. M. Nicolaevici

Spre o nouă jertfă

În scurt timp țara noastră a afirmat o expansiune uimitoare în toate domeniile spiritului, în artă, literatură, muzică, arhitectură, filozofie și știință. Acest avânt, față de slaba tradiție de care am avut parte, trebuie recunoscut, este într'adevăr remarcabil.

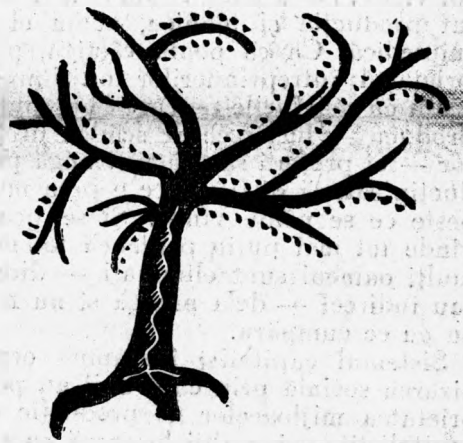
Curios însă că tocmai instrumentul esențial de exprimare, tiparul, a rămas cu mult în urmă. Dela vechile tipărituri cirilice, atât de frumoase, expresive și unitare, unde mai ales dualismul tipar-illustrație îl găsim armonizat ca în nici una din publicațiile noastre actuale, la epoca plină de merit a lui Heliade-Rădulescu, și mai departe spre zilele noastre, diagrama calitativă a tiparului este în continuă scoborire. Deabia în ultimii 10-12 ani s'a putut resimți o voință de claritate, de ordonanță, de stil, în dezvoltarea cărora trebuie menționată în primul rând activitatea fostei imprimerii și editurii „Cultura Națională” ai cărei conducători, regretatul Vasile Pârvan și d. Marin Simionescu-Râmniceanu, oameni de înaltă cultură și gust, au canalizat tiparul pe drumul sănătos al tradiției, spre ideea de puritate și arhitectonic; edițiile „Culturii Naționale” rămân un document important al progresului realizat. Dar fie timpurile vitregi, fie lipsa de respirație lungă, acest curent n'a putut prinde rădăcini adânci, n'a devenit stil. Rezultatele obținute în arta grafică față de dezvoltarea crescândă a artelor libere, a tehnice, a vieții sociale, rămân de neluat în seamă. Aceiași oameni, la curent cu tot ce e mai modern și rafinat, cât se poate de pretențioși în materie de mobile, automobile, baruri, etc., cari fac sacrificii pentru tablouri și antichități, rămân reci față de chestiunea tiparului. Nu vi se pare curios? Nu mai vorbesc de bibliofilie, dar măcar cartea frumoasă, cartea aleasă de citit, nu există la noi; nu avem un Eminescu, un Alexandru, un Creangă, un Caragiale, pasabil tipărit; de cartea ilustrată nici nu îndrăznesc să vorbesc. Câteva ediții adnotate, excelente din punctul lor de vedere, nu pot umple acest gol, ele trebuind considerate în primul rând cărți de studiu, căci formatul lor mare cum și dese comentarii, îngreuiază cititul și dau altă destinație meditației.

Suntem în plină epocă de tipar mercantil, steril, de formă provincial-romantică și fără nici o legătură cu aspirațiile timpurilor actuale, și trebuie să considerăm — cu toate protestele ce desigur nu vor întârzia — editorii în primul rând, drept principalii vinovați. Iată de ce.

A fi editor în sensul complet al cuvântului, implică pe lângă calitatea de bun comerciant și aceea a unui om de cultură și de gust. În mâinile editorilor sunt depozitate în cea mai mare parte, aspectele culturii noastre prezente și destinul celei viitoare. Dacă e drept să vizzeze câștigul, nu trebuie însă să uite că la baza oricărui comerț, și al editurii în primul rând, există o răspundere: nivelul; acest nivel este caracterul, moralitatea editorului. Spune-mi cum tipărești și-ți voi spune cine ești. Cartea nu are numai o problemă practică ci și una artistică de rezolvat. Că acest obraz subțire tipografic necesită o anumită chel-tuială, e cert, noblesse oblige; totuși putem afirma că un editor pregătit și abil va putea soluționa această importantă problemă a prezentării, fără a ajunge — cum atât de patetic va susține — la sacrificii; îi trebuie însă un lucru și acest lucru se numește: cunoștința. Termenul e prea vast ca să pot inzista. Foarte simplist explicat, înseamnă că editorul trebuie să-și lărgască cât mai mult sferile de cunoștință în general, istoria stilului tipografic și realizările obținute în țările occidentale, în special; dacă va căuta să descifreze lecția marilor teoreticieni trecuți și prezenți, a unor Alde, Tory, Estienne, Fournier și Didot, a unor Pelletan, Grasset, Rodon-berg Renner, desigur altfel va considera problema forme, cât de rea sfātuitoare poate fi disconsiderarea ei, cât de fatală orice economie rău înțeleasă. Încă în secolul XVI marele tipograf și savant Estienne, considera avaritia urgie mai redutabilă artei grafice, decât oricărei alte. Această economie se poate ușor trans-

forma într'un cuțit cu două tăișuri. Forma aceasta inferioară de prezentare, poate omori în scurt timp puțină bunăvoință ce o întâmpină la publicul cititor. Și nu ar fi de mirare, textul cel mai interesant, tipărit fără lirism, fără entuziasm, rapid și unic convenabil, devine respingător, de neatin. În biblioteca unui om de gust — unde cartea străină predomină — cartea românească suficient să-și arate spatele, face pată penibilă desonoranță. Gria de căpetenie a majorității editorilor, este rentabilitatea, în care scop și-au ales drept cal de bătaie, specialitatea cea mai productivă: romanul. Nu însă romanul-roman, pentru valoarea lui artistică și spirituală, ci romanul-senzație, alcoolul și cocaina cititorului în serie. Romanul este o bună afacere, cu cerere mare și investiții bine proporționate; poezia, eseuul, literatura artistică, le găesc neproductive, deci nu-i interesează. Cu asemenea ținută și lipsă de ideal, editorii opresc în loc progresul culturii noastre și a sta pe loc înseamnă a regresa.

Dar, ne vor spune domnii editori, nu ni se poate cere să tipărim cărți care n'au căutare, care nu se pot desface. Fals! nu genul e vinovat ci felul cum e prezentat acest gen. Și aci dovedesc dumnealor că sunt de slabi comercianți și psihologi. Să luăm exemplul americanilor: cu cât un lucru este mai departe de spiritul mulțimii, trebuie forma de prezentare să fie mai atrăgătoare. Nimeni — și românul mai ales — nu rezistă imensului prestigiu al frumosului; omul este în continua lui căutare, fără acest element nici nu poate trăi. Am ferma convingere că

dacă poezia și eseuul ar avea parte de un vesmânt ales, în foarte scurt timp își vor cuceri locul ce trebuie să-l ocupe în spiritul și sufletul cititorilor, creiând cu un moment mai devreme acea pătură, singura ce duce la civilizație: elita intelectuală.

Nu-și dau domnii editori seama că strangulează toate bunele intenții ale cititorului, că mâncarea cea mai bună urât servită taie apetitul? Un lucru brut, neformat, este instinctiv respins; numai după ce artistul i-a atribuit acea invocație magică, forma, devine vizibil dorințelor noastre, cu puteri atractive, de multe ori irezistibile. Inodând cu benzi invizibile pasiunea noastră, cartea, acest suprem vehicul al gândirii, devine o necesitate; cartea este cel de al treilea ochiu al nostru, cu un câmp de vedere înfinit mai vast și de care azi nu ne mai putem lipsi.

Am afirmat mai sus că editorii dau dovadă de puțină înțelegere comercială; vreau s-o dovedesc. Cartea frumoasă revine mai eficient ca una urâtă, și iată de ce: o carte mediocră prezentată trebuie susținută cu reclamă costisitoare, insistent recomandată, dar cu toată gălăgia, succesul e problematic. O carte frumoasă n'are nevoie de toate aceste cheltuieli, ea își croește singură drumul spre sufletul cititorului. Cartea frumoasă ridică capacitatea de vânzare.

Se citește puțin, mult prea puțin în raport cu numărul populației și pretențiunile noastre sociale, și acest lucru să și-l însemneze domnii editori, este mai mult din vina lor, căci n'au știut să dea cărții prestigiul ce-l merită.

Când ne vom putea plânge ca acel critic francez, care incrimina snobismul și specula ca cele două mamele din care se hrănește cartea frumoasă?

Cronici

Politice

Săptămâna internă

D. Tătărescu dă ceaiuri

Se agită industria și comerțanții nemulțumiți de regimul comerțului exterior. Se agită muncitorii concediați din întreprinderile cari au falimentat ori și-au micșorat debitul de lucru. Se agită satele unde agenții fiscalului sunt în per-

tidului, va fuziona cu d. George Brătianu.

Partidul liberal va plăti deci scump cei doi ani și jumătate de guvernare tătăresciană. Ceaiurile d-lui Gh. Tătărescu, dela președinția consiliului, nu vor întări nici regimul liberal, nici poziția atât de subredă a primului ministru.

D. C. Argetoianu se mișcă...

Curioasă pare ieșirea din pasivitate a d-lui C. Argetoianu, președintele Uniunii agrare. D. C. Argetoianu își redacta, liniștit, memoriile. Viața politică actuală nu-l mai interesa pe fostul ministru de finanțe al cabinetului Iorga în nici o măsură. Ori de o săptămână, d. C. Argetoianu desfășoară o neobișnuit de vie activitate politică. D-sa a avut zilele din urmă numeroase și secrete convorbiri cu fruntașii Uniunii agrare, cu d. N. Titulescu, și cu alți câțiva șefi marunți de grupări politice. Știut fiind că d. C. Argetoianu nu se deranjează zadarnic, întrebarea pe care și-o pun toate cercurile politice e aceasta: Ce

se întâmplă? Nu cumva se pregătește un nou guvern de personalități?

D. Ion Mihalache așteaptă să fie chemat la putere

Deși svonurile cu privire la succesiunea reginului actual sunt în parte, defavorabile național-tărăniștilor, d. Ion Mihalache, șeful acesui partid, își păstrează calmul. D-sa crede că după guvernarea de aventură tătăresciană e imposibilă o altă guvernare de aventură. Șeful partidului național-tărănesc socotește că factorul constituțional, în urma călătoriei în apus, nu va putea accepta o astfel de formulă și că, la lichidarea regimului liberal, succesiunea va reveni în mod cert, partidului național-tărănesc. Cadrele partidului însă, deși au deplină încredere în conducere, dau oarecari semne de nervositate. S'ar putea, afirmă unii fruntași național-tărăniști, ca surpriza să nu fie exclusă în desfășurarea evenimentelor. Pentru a evita orice surpriză d. Ion Mihalache s'a lăsat convins că, în cursul săptămânii care începe mâine, să caute a obține de la palat, noi asigurări liniștitoare.

Zaharia Stancu

Săptămâna externă

Problema sancțiunilor

Pe italieni i-a pus dracul să aibă și ei o victorie în Abisinia. Se pare că au reușit să scoată o parte a armatei abisiniene de pe pozițiile ce amenințau Makalle.

Știți care a fost ecoul acestei neîndemânaticе victorii? La Geneva a revenit — categorică — problema sancțiunilor.

Mai întâiu reprezentantul Angliei a dat precis să se înțeleagă că se va merge la sancțiunea petrolului, fierului și celorlalte. A făcut-o cu atât mai mult cu cât Italia a amenințat — cu obișnuita îndemănare diplomatică a Ducelui — că se va retrage din Ligă, că va denunța Locarno și alte grozăvii de acest fel.

Apoi, i s'a dat Italiei un fel de ultimatum. Comitetul de 13 a făcut un ultim apel de conciliere cu termen de răspuns cam de 48 de ore.

Și pentru că Italia tot amenință, Franța i-a trimis prin ambasadorul ei dela Roma răspuns că dacă nu dă răspuns favorabil atunci „va fi nevoită să se conformeze în totul prevederilor pactului Soc. Națiunilor și hotărârilor luate la Geneva”.

Cât se poate de categoric. Si cum Italia tot mai amenință — mai ales prin manevra conferinței dela Roma cu miniștrii Ungariei și Austriei și prin denunțarea pactului dela Locarno și apropierea de Germania — Parisul a cerut Londrei garanții în ce privește zona demilitarizată, garanții ce-i vor fi date până Marți.

De acolo, dela cele trei ceasuri rele, vom vedea dacă va fi bine sau rău. Sau Ducele capitulează — cu toată victoria — sau se merge pe calea sancțiunilor până la ultima consecință.

zut că e și convocarea unei conferințe la Roma între Italia, Ungaria și Austria. Și pentru că senzul acestei conferințe să nu lase nicio îndoială, Mussolini s'a arătat foarte indignat de tentativa de organizare a bazinului dunărean făcută fără Italia și deci „contra Italiei”.

Urmările, sau mai bine zis ițele acestui atac contra Miciei Înțelegeri trebuie să eăutate la Berlin de care Ducele se apropie cu o vădită viteză.

Nu interesează. Mussolini își joacă ultima carte și o joacă — evident — cu desperare. E în joc regimul lui și el personal. De aici panica și desordinea faptelor.

Un lucru trebuie să rămână. Că în Italia nu putem vedea un prieten atâta timp cât fascismul e la putere și că revizionismul maghiar capătă o nouă și definitivă incurajare dela Roma.

Cine e obișnuit să tragă consecințe, să o facă.

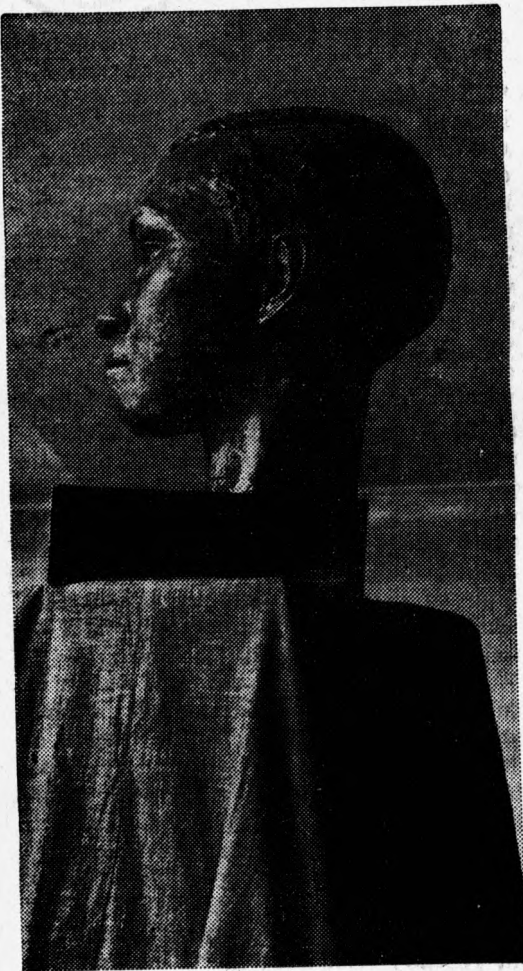
In Japonia

Lucrurile s'au lămurit după confuzia primă a veștilor asupra revoltei. Ea pare a fi fost o simplă punere în scenă menită a aduce la putere „un guvern tare” adică un guvern al imperialismului militar.

Iată de ce la Moscova s'a dat imediat răspunsul. Într'un interviu acordat unui american, Stalin declară categoric că Sovietele vor ajuta Mongolia în cazul unui atac japonez. Deci războiul pe față și direct când guvernul militarilor va trece la fapte.

Să adăugăm că și Statele Unite au dat acelaș răspuns și vom înțelege perfect situația.

Al. C.

Heda Stern

Sculptură

manent război cu contribuabilii. Magistrații cer o salarizare omenescă și o mai bună lege privitoare la avansări. Corpul didactic își cere plata gradațiilor legale. Ministrul agriculturii solicită sprijin pentru încurajarea celor ce s'au pus în fruntea acțiunii de înnoire a sistemelor întrebuințate în muncile agricole. D. Gh. Tătărescu, prim ministru, încunoștințat asupra acestor doleanțe, dă ceaiuri la președinția consiliului de miniștri și declară majoritățile parlamentare că guvernarea d-sale va continua. Această repetată declarație a d-lui Gh. Tătărescu nu mai are nici un efect. Național-liberalii sunt într-o permanentă panică. Se apropie răfuiala dela 22 Martie când d. Dinu Brătianu va lua cuvântul în adunarea generală a Băncii Naționale. Dificultățile bugetare n'au fost încă înlăturate iar contractele de armament semnate de primul ministru încă n'au venit în discuția parlamentului. Guvernarea liberală a destrămat partidul liberal. La căderea guvernului Tătărescu acest partid se va sparge în trei. Tinerii se vor orienta spre grupările extremiste de dreapta.

Paginile ziarului «Românul», oficiosul tineretului liberal sunt precise în această chestiune. D. Gh. Tătărescu va pleca, cu d-nii Bejan și Titeanu, spre național-creștin, iar d. Dinu Brătianu, cu grosul par-

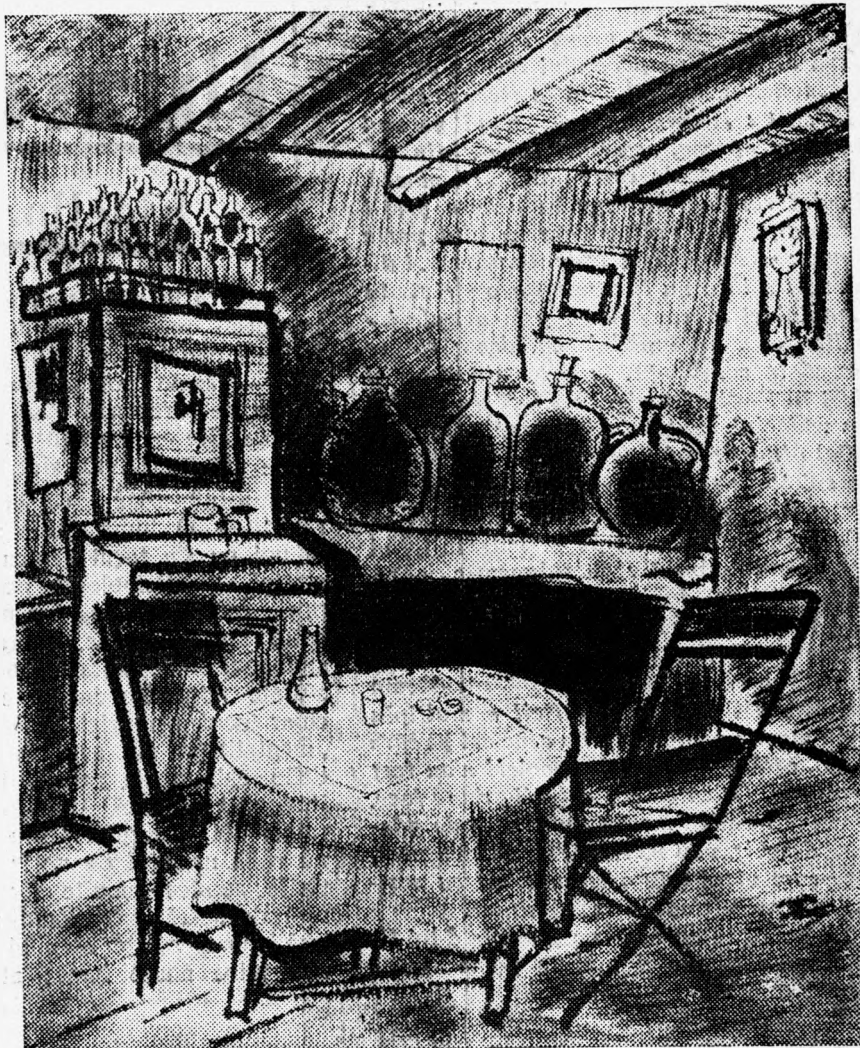
Europa centrală și manevra italiană

Printre amenințările Ducelui am vă-

INTERIOR

de

A. JIQUIDI

Literare

A supra poeziei

Nu vom mai arăta câtă dreptate era în acuzațiunea ce s'a adus, și nu o singură dată, d-lui G. Călinescu că este un critic cel puțin pătimas.

Am cetit, semnate de d-sa, în cadrul recenziei făcute în «Adevărul literar» No. 795, I-III volumului de poeme «Golful Sângelui» de d. Radu Boureanu, considerațiuni atât de pătrunzătoare și de substanțiale asupra poeziei în genere, încât nu ne trebuie nici un efort de obiectivare pentru a recunoaște că acest critic posedă totuși, uneori, intuiții și puteri de cercetare — în domeniile gingașe — foarte puțin obișnuite.

Ne face o atât mai rară plăcere să remarcăm faptul, cu cât n'am ezitat a sublinia, la prilejuri, altădată copios ivite, și greșelile — acelea de temperament — ale d-lui G. Călinescu.

Vom aminti, în treacăt că, evident, nu am fost cruțați.

Cu promptitudine, d-sa ne-a dat răspunsul.

Adică, ne-a — cum se zice — «înjurat»... evident cu aerul cel mai critic posibil, ceea ce nu ne-a indispus prea mult de vreme ce, la rândul-ne, utilizând aceleași căi sinuoase iubite inimii sale, i-am putut servi oarecare replici de similar și inutil venin.

Să mai spunem că a despica aceste umbre din amintire — cu o simplă aruncătură a arătătorului — și a trece cu un zâmbet dincolo de ele, ne este nu numai ușor dar ne este o reală bucurie?

Să o spunem, pentru că — drept sau nedrept cândva în ce ne privește — în orice caz o asemenea inteligență critică o merită.

Sunt apoi, în cronica sa despre «Golful Sângelui» atâtea judecăți esențiale despre poezie, atâtea priceperi tehnice în mecanismul intim al poemului, atâtea siguranțe a investigației neîndoios ajutate de simțul unuia care la rândul său a cultivat versul, încât credem a face un rar serviciu cetitorilor citând din cronica d-lui Călinescu observațiuni de adâncimea și de subtilitatea acestora:

«Hermetismul este metoda ghicitoare, pe care în cele din urmă tot o deslegi. Însă dificultatea poemului trebuie să fie permanentă, indisolubilă la fiecare recitare. Altfel, cu fiecare lectură nouă poemul intră în agonie, pentru că în cele din urmă, străpuns de comentarii, să moară. Poetul român înțelege în genere greșit propoziția lui Valéry care în altă parte spune: «Numai visul vede limpede». A disimula o idee nu înseamnă a o strivi în imagini și în construcții gramaticale insolite, ci a nu îngădui ca ideea să se nască în conștiință, în determinațiuni și deci în limitări logice. Ea trebuie smulșă cu rădăcini cu tot (astea sunt asociațiunile) atunci când a început să încolțească în spiritul nostru. În chipul acesta, poezia nu mai reproduce procesul obiectiv al gândirii, care e prozaic și mărginit, ci fenomenul subiectiv de fulgurație a reprezentărilor, înainte ca mintea logică să-l fi distrus prin extracția unui raport împietrit. Dificultate înseamnă așa dar latență desăvârșită a gândirii, nicidecum gândire pitită. Versul dificil e multiplu prin marile posibilități de asocieri pe care le dă, câtă vreme aceste asocieri n'au fost realizate. Oricâte comentarii s'ar face, poemul rămâne mereu un proces de gândire deschis, nou mereu chiar pentru poet, așa cum visul este o enigmă mereu semnificativă, niciodată epuizabilă.

De acord integral — cu glossele d-lui G. Călinescu — sau numai în parte (căci

dacă, de ex., în ce privește «dificultatea» în poezie «poemul rămâne mereu un proces de gândire deschis» nu e tot așa de sigur pentru noi că el rămâne «nou mereu» (chiar pentru poet) le vom recunoaște oricum, și nu fără emoție, perspicacitatea și profunzimea.

Prețicase în sine, cu atât mai prețioase sunt, cu cât — astăzi — mai rare, asemenea reflecții asupra poeziei.

Am putea desigur demonstra că însuși d. G. Călinescu — trecând la recenzia propriu zisă — interpretează «eronat unele imagini, ca «stelele mâinilor», de pildă, utilizate de d. Radu Boureanu; dar e prea frumos și prea acut exercițiul analitic de mai sus pentru a nu fi preferat să ne oprim la el.

Se pare în adevăr că nici istoricografii eminent, nici criticul de toată săptămâna (și nici chiar pătimasul temperamentului său) n'au reușit să usuce în sufletul d-lui G. Călinescu rădăcinile — pline de sevă păstrată proaspătă — ale poetului. (Cui nu știe, sau a uitat, fi atragem noi luarea aminte: d. Călinescu nu numai iubește poezia, dar a cultivat-o, cu noblețe).

„Un nou Creangă“... —

„cu bucluc“!

Din rezerva — nu fără strategie amenajată — a majestății, cum se știe de model mitologic — a Olimpului său literar, cel de al doilea etaj: Câmpineanu, 40, coborârea d-lui E. Lovinescu în subsolul «Adevărului» (vorbim, evident de foiletoanele sale dintre care ultimele două se ocupă de «Un nou Ion Creangă») nu o putem primi decât cu muritoare aplauze entuziaste.

Pana aristocraticului critic de stil ornat și subțirimea ființei sale — celei lăuntrice — sunt de mult și sunt cu deosebire prețioase inimii noastre, inimii care știe avea, chiar dela depărtare, devotamente mai puțin ingrate decât, după pilda dictonului, ale ochilor, când nu se văd...

Muzicale

Fidelio. — Concertul simfonic

Cred că în nicio țară din apus n'ai să întâlnești respectul și frica dela noi, față de părerea „străinului“. — În tramvai — acolo poți să-ți dai mai bine seama de caracterul unui popor — auzi, mai de câte ori treci printr-o stradă murdară: „Poftim!... Ce zice un străin când vede asta? !Așa-i că ne-am făcut de râs?“ — O bună parte din ce e bun la noi nu s'a făcut pentru noi ci pentru străini. — Psihologia aceasta de supuși, care își găsește explicația în trecutul nostru istoric, poate să nu-ți fie simpatcă dar, hotărât, are adesea rezultate minunate în toate direcțiile, și chiar pentru muzică. Mulțumită acestei „mentalități“ am avut la operă un Fidelio extrem de reușit. În fiecare din interpreți simțea ideea-forță: „să-i arătăm noi neamțului!“ sau cel puțin: „să nu rădă neamțul de noi!“ Și toate sforțările acestea reunite făceau o atmosferă de seară excepțională: totul era să iasă reprezentarea asta bine, nu să fie una între multe bune; atmosferă care,

Și totuși.

În foiletonul său intitulat «O prefață cu bucluc la «O nuntă cu bucluc» («Adevărul», nr. 15981, din 22 Februarie 1936) și desigur pentru «noul Creangă», la ale cărui necazuri de debut participă, egal cu apariția unui nevisat soare, sunt câteva — în acest caz firești, așa am crezut întâi — pete de generozitate: nepermise nici unui stil ornat, ele nu făceau însă, prin repetiție, decât să îngroașe o trivialitate acolo unde se lăsa a se crede că e vorba de simpatie și înțelegere.

Mirați foarte, nedumeriți bine încă, cităm spre verificare, din prezentarea cu care aristocraticul critic «ni-l face simpatice» (!) pe «mocofanul» denumit totuși «un nou Ion Creangă», următoarele mostre:

«MOJICUL avea dreptate...». «MOJICUL se deprinsese...». «Nu tot așa se simțea și TARANOIUL (!) ursuz...». «I-am dat apoi scri-soarea TARANOIULUL...». «TARANOIUL mă privi mirat și plecă ursuz...», etc., etc.

— Poi ce fel de patalama, nene, fi asta? s'o fi întrebând mocofan «noul Ion Ceangă» lansat de d. E. Lovinescu.

Dar întrebării nu-i dă ghiers de bună seamă, că pierde prefața criticului și atunci curat că nu-l mai primește nici o editură.

Asta nu-l împiedică pe d. E. Lovinescu să observe la un moment dat, anul singur, dar din vremuri bune căci de delicatețe și de pătrundere, că protejatul său — cum văzurăși — «se tot uita la mine, cu o privire în care CI-TEAM O DOJANA CUM MA MISTRA».

E singura noastră bucurie, iubite maestre, în incidentul de față care, vă rugăm s'o credeți, ne este penibil: aceea că totuși ați cetit în ochii tânărului debutant, însetați după un cuvânt de încurajare altul decât «mojicul» sau «jărănoiul», «o mustare cum vă dojește...» (adică, nu! iertare că vă cităm greșit...: «o dojană cum vă muștră» am vrut să spunem, așa cum de altfel prea bine precizează stilul dvs. artistic).

Vă rugăm deopotrivă să credeți că bucuria aceasta se vede sporită la gândul că, unelor îndreptări necesare, îngăduitor, le veți ceda.

Senin, olimpic, fără tulburare: observați cât ne face de optimiști, nădejdea că nu veți fi, deși alb la peri și ani, intolerant — ca o stâncă de brânză — în fața umilimței sugestiilor noastre.

Cicerone Theodorescu

Krauss a știut să o exploateze minunat. — Finalul e un imn către bucurie, că amintește pe cel din simfonia a 9-a și e demn de marele său urmaș. — Corul operei s'a arătat un instrument neașteptat de frumos și de sensibil sub conducerea maestrului. Celebrul „cor al prizonierilor“ spre pildă a reușit minunat.

Despre cântăreți de asemenea e mult bine de spus. D-na Ursuleac a fost admirabilă prin puternicul ei temperament și prin știința adâncă a artei sale: știe în ce fel să obțină maximum din împrejurările muzicale și din posibilitățile ei. A fost cu atât mai de admirat în interpretarea lui Fidelio, cu cât acesta nu e rolul ideal pentru d-na Ursuleac, Strauss sau Wagner i s'ar fi potrivit mult mai bine. — D. Folescu a fost într-o formă cu totul neașteptată: puritatea vocii și mai ales precizia ei înținerău auditoriul.

— D. Ștefănescu-Goangă, cu baritonul său rece dar atât de colorat a fost foarte bine ca de obicei. — D-na Guțianu, d. Secăreanu foarte mulțumitori. Astfel această cronică ar fi fost un pur panegiric dacă n'ar fi cântat și d. Algazi.

Concertul Simfonic dirijat de d. Cle-

mens Krauss a avut un program straniu: închinat aproape în întregime lui Richard Strauss, a început cu simfonia 5-a de Tchaicovsky. Te întrebi ce asemănare sau ce contrast a hotărât împerecherea aceasta. Doar atât poate: că primul nu reușește în genere să scape de vulgaritate, pe când al doilea trece tot timpul pe lângă ea, fără să o atingă decât excepțional. — Dar după ce ai ascultat concertul, bănuiești motivul adevărat: simfonia aceasta e o specialitate a lui Krauss. Intr'adevăr, rar să întâlnești, ca aici, o plăcere estetică datorită exclusiv execuției și de loc buclucii executate. Ea amintește plăcerea pe care poate să ți-o dea un țesător excepțional de abil, precizia și siguranța suverană cu care trece dela un fir la altul sau le împletește pe toate împreună — indiferent de calitatea țesăturii.

Krauss îți dă iluzia că poate face orice cu orchestra, că e, cât timp stă la pupitrul, stăpânul absolut al sunetelor. Poate că aceiași iluzie și-o dă și sic: i se întâmplă, asemenea multor stăpâni absoluți, să nu mai știe exact ce e posibil și ce nu; se lasă îmbătărit de putere, și cere orchestrei bucureștene ce nu poate să dea. Astfel se face că Don Juan a început într'un tempo la care orchestra noastră nu rezistă: temele încep să se topească una într'alta, să se încălece asemenea culorilor de pe o rochie ieșită la soare. Despotul s'a văzut silit cu regret să renunțe la tururi de forță.

De altfel, în marginile posibilității obține destul ca să te uimească. Dansul Salomeei mai ales a fost extraordinar în trivialitatea lui orientală, cu culori strigătoare ca la ușa cortului; n'ai fi crezut că cel ce evocă întreg acest levant vine din disretul apus.

Glasul frumos și priceperea adâncă a d-nei Ursuleac au fermecat publicul. Triumful ei e în forțe, căci trebuie să o spunem, cu toată frumusețea glasului, se simte în el un început de oboseală. Pianistii știu că e nevoie de putere mare, nu pentru a putea cânta tare ci piano: tot așa, oboseala unui glas se simte în notele slabe. — Fragmentul atât de vagnerian din Guntram a arătat încă odată ce admirabilă interpretă a lui Wagner ar fi fost d-na Ursuleac. — Trei liederuri noi de Strauss (ca și „Cecilia“ ca bis) au fost cântate cu un gest admirabil și cu o perfectă cunoaștere a „datelor problemei“. Acest Strauss de ultimă oră e foarte interesant. A evoluat, ne pare, depărtându-se de o anumită facilitate, spre o strălucită maturitate, de loc spre bătrânețe.

I. D. Gherea

Plastice

Sala Ateneului:

S. Mützn

Pavilionul Artelor:

Pictorii turci

Sala Mozart:

Heda Stern

Magazinul Armand:

Pascin

D. MUETZNER, care face de mult parte din gruparea Tinerimei Artistice, este unul din puținele elemente care-i asigură un sens artistic și-i salvează un prestigiu ce-l datorează timpurilor și vârstei. Depășind tendințele secesioniste - impresioniste caracteristice acestei grupări, d. Muetzner s'a ridicat dela vizibilitate la viziune, dela suprafață la expresie, înțelegând că condițiunile pentru executarea unei opere de artă pivotează în spirit nu în natură. Natura nu este artă. Desigur conține materialul prim, punctul de plecare, dar natura este ceva succesiv, nedefinit, un sir de aparențe și intenții care se confundă în nemărginit. Acestui neajuns îi datorăm existența artei. Omul dotat cu inteligență, dragoste și o misterioasă necesitate estetică, dintr-o turburătoare dorință de a fixa și explica un fenomen ce-l ob-

sim întrunită la d. Muetzner în tablourile unde s'a realizat, o găsim despărțită în altele care și apără cu pricepere o frumusețe unilaterală. Prima categorie, care ne dă întreaga d-sale măsură — majoritatea peisajii (3, 5, 6, 22) — ne emoționează printr-o înțelegere lirică, discret expansivă, în care elementul plastic transpune autentic și plin de grație frumusețea aparențelor. Este atât de rar astăzi ca un artist să caute cu instinct și gust, cu sensibilitate și judecată să câștige aparențelor partea lor frumoasă — și naturală și estetică — când această problemă este într'un acut antagonism cu spiritul timpului, încât cei care resuscită și ne păstrează această amintire au un dublu merit: aceluși al operei lor, acel de mijlocitori a unor viitoare expresii în care acest element refutat dar indestructibil, va putea reveni omenirii.

ARTIȘTII TURCI. — Felul atent și civilizat în care Legația Turciei a lansat invitațiile, atașând un catalog frumos tipărit care deslușea activitatea expozițiilor, dovedește importanța pe care noua republică o acordă artiștilor săi, dovedește considerațiunea pe care o acordă artei ca factor de cultură și propagandă; într'adevăr ce poate exprima mai sublim individualitatea și rassa decât arta unui popor? Iată de ex. ce am putut desprinde din expoziția pictorilor turci: Un popor cumpătat, cu temperament blajin, cu dorință de armonie — exesele formale și contraste prea puternice nu există — dragoste și înțelegere pentru cultură și civilizație. Cu asemenea calități, cu siguranță, într-o zi se va naște un curent sănătos, căci în dosul calităților simți o dorință autentică care nu așteaptă decât să-și apropie instrumentul de expresie adecuat pentru a se realiza complet.

Găsim în această expoziție reprezentate momentele capitale ale artei ultimelor timpuri, dela impresionism și luminarism, la constructivism și nu rare ori ne izbesc asemănări cu artiștii noștri conduși de aceleași curente, un Verona, un Kimon Loghi, un Grant. Desigur nu pot nimic opune — putem spune aceasta cu oarecare mândrie — unui Grigorescu, Luchian, unui Andreescu, nici unui Pătrașcu, Iser sau Toniza — dar să nu uităm că la noi pictura este o expresie înaintată, realizată intrucâtva, că am beneficiat de un contact mai strâns cu Occidentul și că suntem mult mai receptibili. Și mai trebuie să observăm un lucru pe care noi, pictorii, îl cunoaștem prea bine: expozițiile oficiale sunt, în genere, pornite favorizând pe cei bătrâni și oficiali, ocotind pe cei tineri cu temperament, și nu rare ori se întâmplă că tocmai la aceștia din urmă să găsim elementul mai expresiv și caracteristic. Proba o avem imediat în această expoziție, unde sălile mari sunt rezervate artiștilor oficiali, iar în sala mică și întunecoasă din mijloc, sunt îngheșuiți câțiva tineri extrem de interesați, un Bedri Rahmi cu frumoase însușiri matissiane, un Elif Nadj, un Narullah Berk.

De partea cealaltă n'am putut reține decât o puternică și inteligentă compoziție de Halil (12).

Statul turc este de felicitat pentru preferințele sale artistice în locul genului de propagandă a altor țări, mult mai civilizate, care în genere ascund diferite scopuri interesate, și care, cu siguranță, vor desvolta în raporturile noastre simpatie și încre-

dere. Pe când o revanșă a statului român?

D-na HEDA STERN expune la Mozart, o serie de sculpturi, din care se conturează evoluția artistică, prin calitatea eșalonată a lucrărilor. Este prima d-sale expoziție, epocă eroică unde artistul asaltat de viziuni își caută ca într'un vis, drumul realizărilor cu atâta pasiune de a nu pierde nimic din multitudinea aspectelor că realmente nu mai are timp să aleagă. Dar în acest vălmășag de forme se conturează deja destinul unei arte, se

Heda Stern

Sculptură

presimte forța ce o animă; nu poți să nu iubești acești oameni ținuți de natură a exprima ce au mai bun și frumos în ei, și așa trebuie înțeles frumosul la această vârstă, o divină promisiune. În ceea ce face d-na Stern se ascunde un elan, o curiozitate estetică, o inteligență plastică, care răscumpără orice lipsă de unitate și care ne previne că avem ceva de așteptat.

PASCIN. — O notiță laconică într'un cotidian — mult prea modestă pentru însemnătatea aceluia care a fost odată Pascin — mi-a îndreptat pașii într-o minunată zi de primăvară,

pe strada Sfinților, unde era anunțată o expoziție a desnelor sale. Reminiscente — căci l-am cunoscut odată, de mult, când avea deja o notorietate europeană — și curiozitate. Am plecat cu oarecare scepticism și mă așteptam la o speculație a rămășițelor de atelier cum se obișnuiește la artiștii cu renume; am fost fericit surprins că m'am înșelat, căci am dat de un număr restrâns de desene, din diferite epoci nu prea depărtate, dar care exprimă destul de caracteristic acea atmosferă de sensualitate plastică, de cerebralitate voluptoasă, de eleganță ce au purtat numele lui Pascin pe aproape întreg globul. Încă în viață fiind, atât opera cât și omul aveau ceva legendar și câștigurile fabuloase pe care le realiza și viața prodigioasă pe care o ducea, au încălzit fantezia multora. Desenul lui sensibil și savant, patetismul și nominalismul lui ebraic, o umanitate imensă care se desprindea din artă dar și din viața lui — a fost unul din cei mai buni, darnici și discreți camarazi, casa lui a fost un fel de azil unde își găseau adăpost toți artiștii care soseau fără un ban în Paris — l-au făcut centrul unei lumi internaționale de boemă și amatori.

S'a scris asupra lui o bibliotecă întreagă, n'a cerut nimănui nimic și a dat tot ce a avut, a dus o viață de senior, a voiajat pe întreg globul, a întreținut toate femeile, și toți vagabonzii, a scris cu o caligrafie din cele mai rafinate una din paginile cele mai caracteristice ale epocii noastre și s'a sinucis de spleen și desgust. Totdeauna însă a fost un gentleman în artă, căci simțurilor le opunea constant o predominanță a spiritului, o superioritate intelectuală.

Recomand tuturor înțelegătorilor acestor misterioase probleme de artă și viață, să cerceteze aceste desene expuse în magazinul unui inimos in-cadrador, d. Armand, pe str. Sfinților.

Henri Daniel

Economice

POLITICA DEVIZELOR

Regimul comerțului de devize este din nou la ordinea zilei. Este vorba anume de discuțiunile la care a dat loc ultimul regim. Discuțiuni rezumate în următoarele întrebări:

Poate fi liberă negociere a devizelor soluția dificultăților valutare ce străbatem?

Correspunde noul regim cerințelor unei soluțiuni de imediată eficacitate?

Să încercăm să răspundem. Restricțiunile valutare sub care trăim astăzi, au fost inaugurate în primăvara anului 1932 prin cunoscutul jurnal al Consiliului de miniștri. La începutul aceluși an stocul de devize străine al institutului nostru de emisiune scăzuse dela câteva miliarde lei — cât era înainte de izbucnirea crizei bancare din 1931 — la câteva sute de milioane de lei. Iar restricțiunile cuprinse în jurnalul Consiliului de miniștri au fost luate într'un dublu scop, unul în imediată legătură cu celălalt: de a scuti Banca Națională de obligația impusă prin legea stabilizării de a susține cursul leului satisfăcând toate cererile de aur și devize străine și aceasta, pentru a se evita epuizarea completă a acoperirii metalice a leului; și pentru a se împiedea, prin monopolizarea comerțului de devize în seama exclusivă a Băncii Naționale, formarea unui «târg liber», în care leul să înregistreze, în lipsa acțiunii de susținere a Băncii, alt curs decât cel prescris de legea stabilizării.

Măsurile luate n'au dat însă roadele așteptate, cu toate că în urma restricțiunilor aduse comerțului de devize, ele au fost agravate.

Măsura contingentării importului a fost decretată puțin după aceea, ca urmare a acestui insucces. S'a sperat că prin comprimarea importului se va realiza un excedent al balanței comerciale care, transformat în devize străine, să

poată acoperi nevoile de valută străină ale Statului.

Toate aceste restricțiuni au fost insuficiente pentru a împiedea eludarea lor. Într'adevăr, restrângerea comerțului de devize streine a avut ca prim efect scumpirea lor și aceasta, ca urmare a greutății de a le obține. Greutate, explicabilă prin imposibilitatea arătată, a Băncii Naționale, de a procura prea multe devize străine și prin interzicerea de a le obține în mod liber altfel.

Oficial, această scumpire n'a putut fi înregistrată, deoarece Banca Națională a continuat să vândă devizele streine la cursul de stabilizare a leului. În fapt, însă, a luat ființă un târg clandestin de devize streine — bursa neagră — unde acestea au fost și sunt negociate la cursuri din ce în ce mai ridicate, pe măsură ce Statul a pus tot mai multe piedici pentru obținerea lor.

De unde proveneau însă devizele străine negociate clandestin, din moment ce, în baza restricțiunilor decretate, nimeni, afară de Banca Națională, nu le putea avea?

Din eludarea acestor restricțiuni.

Din fraudă. Anume, din falsificarea declarațiunilor de export și import. Exportatorii au subevaluat mărfurile exportate pentru a nu fi obligați să predea Băncii Naționale decât o parte din devizele reprezentând prețul acestora, ceea ce le-a îngăduit să dispună de depozite de valută streină, asupra cărora au speculat în mod clandestin. Deasemenea importatorii au supraevaluat mărfurile importate pentru a profita în același mod de diferența de curs a leului.

La început târgul negru a fost interzis și ignorat. Puțin după aceea însă a fost tolerat. Tolerat, în sensul că s'a îngăduit publicarea în ziare a cursurilor «libere» (firește, mult deosebite de cursul de stabilizare a leului) înregistrate de

Heda Stern

Sculptură

seda, a imaginat acest nou mod de împărtășire cu puteri magice: arta. Izolând și sesizând un fragment care, acesta încetează a mai aparține naturii, căci artistul printr-o transmutație estetic ordonată, îl recrează, îi dă o semnificație proprie, îi dă un sens mai presus de cel inteligibil, unul artistic.

Din materia frumoasă răspândită în natură, amorfa și neorganizată, artistul realizează o frumusețe specială printr-o construcție spațială care întrunește caracterul subiectului și obiectului, prin intermediul ochiului, emoției și inteligenței plastice.

Adevăr transfigurat, poezie, iată sensul adânc al artei; toată arta naturalistă cu infinitate ei variațiuni, n'ar fi artă mare pe care o cunoaștem dacă n'ar conține acest element de poezie, care în aparență o contrazice, de fapt o confirmă și depășește.

Această dualitate esențială artei naturaliste, adevăr și poezie, o gă-

moneda națională în acest târg.

Aceasta a încurajat și mai mult specula devizelor streine, deoarece pe calea acestor buletine bursiere «oficioase», necontrolate în mod oficial, s'au încurajat cumpărările de devize la cursuri din ce în ce mai ridicate. Într'adevăr, publicarea acestor buletine fiind făcută de vânzătorii clandestini de valută, era firesc ca aceștia să publice cursuri cât mai ridicate pentru a induce în eroare pe cumpărători și a-i determina a oferi prețuri cât mai mari.

Mai mult chiar. De curând însuși Statul a recunoscut deprecierea de fapt a leului, autorizând Banca Națională să vândă devizele streine cu 44 la sută mai scump decât cursul stabilizării.

Iată dar bilanțul actual al restricțiilor experimentate până acum. El se poate rezuma spunând că scopul în care acestea au fost luate n'a putut fi întru nimic atins.

Aplicându-le, Banca Națională n'a reușit nici să-și mărească stocul propriu de devize — din contră, acesta s'a micșorat mai mult ajungând să fie astăzi de numai 90 mil. lei — nici să mențină cursul de stabilizare a leului.

Cu un asemenea bilanț este natural să ajungem la socoteala următoare: din moment ce ignorarea oficială a deprecierei leului a înecat ce rațiune s'ar mai opune ca, menținându-se obligația exportatorilor, de a preda Băncii Naționale o anumită cotă din devizele provenite din export, să se lase liberă negocierea restului de devize?

Evident, niciuna. Într'adevăr, din moment ce Statul își poate asigura devizele streine, necesare, numai prin simpla reținere a unei anumite cote asupra intrărilor de devize înlesnite prin export, nici o obiecțiune nu se mai poate opune regimului de liberă negociere a devizelor rămase după această operațiune. Dimpotrivă, însemnate foloase sunt de așteptat. Îmbunătățirea cursului leului ar fi prima urmare fericită a schimbării de regim. Ar pare curios, deoarece s'ar spune: dacă cu sprijinul restricțiilor de până acum leul nu și-a putut menține cursul stabilizării, cu atât mai mult se va agrava deprecierea lui în ziua în care va fi lipsit de acest «sprijin».

Noi credem, însă, că acest mod de a raționa este fals și că îmbunătățirea cursului de negociere a leului se va produce în mod sigur.

Iată cum:

Până astăzi cursul «liber» scăzut al leului a fost întreținut de două ordine de cauze: oferta de devize streine prea mică față de cerere și aceasta, din cauză că un număr restrâns de posesori de a-

semenea devize convin să suporte astăzi riscurile negocierii lor în bursa neagră (penalități, înșelătorie, etc.); caracterul clandestin al târgului negru, caracter care a împiedicat și împiedică realizarea condițiilor necesare unui târg liber «real» și anume: cunoașterea lesnicioasă a cererii și ofertei existente la un moment dat; lipsa amenințărilor (pedepse, riscul înșelătoriei) sub care au loc astăzi tranzacțiunile din târgul negru, etc.

Ori, toate aceste condițiuni se vor realiza în întregime în ziua în care negocierea devizelor va fi îngăduită în mod liber. Oferta se va mări, întrucât «toți» posesorii de devize streine, nu numai cei care riscă condițiile actuale, vor căuta să profite de deprecierea leului. Mai ales că astăzi rentabilitatea plasamentelor de capitaluri în România este încă mult mai mare ca în străinătate. Ceeace

va determina pe cei care și-au putut face depozite de devize în străinătate, prin fraudă denunțată mai sus sau altfel, să le aducă în țară, măbind în acest mod «oferta» de valută străină. O ofertă mărită va micșora fuga după devize și deci va micșora cursul de cumpărare, adică va îmbunătăți poziția leului.

«Legalitatea» târgului liber de devize va înlesni apoi publicitatea «controlată» a condițiilor de negociere. Ceeace iarăși va contribui la îmbunătățirea cursului real al leului.

În lumina acestor considerațiuni este lesne de formulat răspunsul primei întrebări puse. Libera negociere a devizelor este astăzi singura soluție a dificultăților valutare.

Alexandru Moscu

Mărunte

Amnezie en-Grosz

Un ministru care zadarnic ostinește în fruntea unui departament cu bucluc, a declarat — nu de mult — la Cameră, că în afacerea devizelor, totul se exagerează.

D-sa ne asigură că nu a aprobat compensații decât în valoare de lei 500.000 (sumă deadreptul ridicolă și care face cel puțin inexplicabil faptul că Grosz a putut să-și cumpere numai o blană de lei 250.000!).

Oricât de senzațională și de convinsă ar fi declarația costineală dată de bietul domn ministru, reprezentanții nației au avut totuși impresia netă că li se tae niște formidabile piroane.

Realitatea e însă că amintitul — dar necitatul — nostru ministru, a dat cu bună voce și fără știință, numai partea sa, aprobări evaluate de statisticieni la 950 milioane!

«Fără știință» spuserăm și iată lămurirea, interesantă nu numai sub aspectul anecdotic:

De curând, același domn ministru se urcă în somptuoasa-i mașină, împreună cu șeful său de cabinet, cu destinația Sinaia.

Odată ajunși, care nu fu surpriza șefului de cabinet când, dându-se jos din automobil ca să deschidă respectuos ușa patronului său, se pomeni pur și simplu întrebat de acesta, cu aerul cel mai candid:

— Dumneata, aici? Cum ai venit? Când...
— Dar, excelență...

Excelența se desmetici înșfârșit, căutând —

vădit jenat — un surâs și o scuză:

— Ah, da! Dragă, știi, cu grijiile astea... Înțelegeți așa dar, dece e probabil ca d. ministru să fi fost sincer la Cameră, în chestia celor 950 milioane?

Să uiți — alături fiind de el trei ore — cu cine ești în mașină, poate nu e nimic grav.

Dar să susții în fața Camerei că ai dat aprobări de 500 mii lei, când ai semnat pentru 950 milioane — ei da, așa amnezie zicem și noi.

În adevăr, en-Grosz!

Prea multă „literatură“

O observație plină de adevăr și bună de oferit, spre meditare, multor scriitori de astăzi face d. Mihail Sebastian în a sa «Notă le, formula și eprubeta, pentru ca să nu do- «Literatură ne-a obosit prea mult de lucrurile «făcute», în care simți artificialul, culisele, formula ii eprubeta, pentru ca să nu dorim și să nu așteptăm o operă eliberată de orice tehnică, de orice virtuozitate, de orice dibăcie. O carte inabil scrisă, dar străbătută de o mare emoție, de o mare revoltă sau de un arzător temperament, ar fi fără îndoială mai fertilă, decât orice perfecție formală».

O spune nu numai un critic de rafinată inteligență dar și unul care, la rândul său, știe gusta și prețui rafinamentele literare cele mai savante.

Șantier

Numărul pe Martie al revistei «Șantier» de sub conducerea d-lui Ion Pas oferă cititorului un mănunchi de probleme și preocupări social-literare de același ridicat nivel.

Se literaturizează — în sensul bagatelizării — atât de mult la noi, încât subliniem cu bucurie împrejurarea, pe care aparitia «Șantierului», ne-o relevă fără o desmințire, că se mai și gândește.

c. th.

Profesorii secundari

se adună astăzi și mâine într'un congres extraordinar. Vin din toate colțurile țării, plătindu-și trenul cu banul rupt dela un pac de tutun sau lăsându-și ghetetele nepingeluite.

Reprezentanții culturii din țara noastră vin la București să-și spună unii altora că n'au gologani de o carte sau de o revistă.

Și se adună în congres extraordinar ca să ceară gradația neplătită, adică un plus de 500 lei.

Pentru 500 lei!

Institutul de Cultură Italiană

din România a trimis la toți profesorii de limba italiană cărți de propagandă turistică, pentru a fi împărțite la elevi și la prieteni.

Toate opusculele sunt tipărite pe hârtie cretată și au reproduceri minunate după cele mai pitorești colțuri ale Italiei, după vechile catedrale și după tablourile celebre.

Textul e scris în mai multe limbi. Pentru sfârșitul anului școlar, institutul a cerut profesorilor liste de premianți pentru a le dăruia cărți.

În timp ce fasciștii își dau inelele din deget, iar copiii își aduc jucăriile, Italienii înțeleg propaganda peste hotare, cheltuiind bani grei.

Noi facem oficii, comisii, procese-verbale...

gh. dam.

Săptămâna bibliografică

Dela 1—7 Martie 1936

VASILE DAMASCHIN

Literatură.

- a) Roman, poezie, călătorii.
DESSILA, OCTAV: *Cartea cu minciuni*. Editura «Cugetarea» pag. 212, lei 50.
FLAVIUS, N. I.: *Cinci călătorii în jurul Mediteranei*. Turcia, Asia Mică, Grecia, Malta, Italia, Franța, Spania, Insulele Baleare, Algeria. Cu ilustrații de Th. Kisiacoff. Ed. Lumea-Iași, Pag. 178, lei 60.
GANE, C.: *Acum o sută de ani*. 1835. Editura revistei «Libertatea», lei 40, pag. 121.
MARTINESCU, PERICLE: *Adolescenții dela Brașov*. Romanul de debut al tânărului scriitor. Ed. Adevărul. Pag. 402, lei 60.
ROGOZ, V. P.: *Berlinul în scrisori*. Cu o prefață de autor. Tip. «Unirea» Brașov, Pag. 155, lei 50.
ROSETTI, RADU: *Vechituri*. Edit. «Adevărul». Pag. 324, lei 50.
RODEANU, ȘTEFAN: *Neghina*. Roman. Cu o prefață de Tudor Teodorescu-Braniște și un portret al autorului. Editura «Cugetarea» Lei 50, pag. 228.
STATI, PETRU: *Icoane de lumină*. Versuri. Ed. Cuget Moldovenesc. Iași, Lei 20, pag. 09.
TREBONIU, VIRGIL: *Marmoreele*. Poezie. Buc. Tip. Muscanu, Lei 20, pag. 22.
TZARA, DUSZA (Rosenkrantz): *Ein Gedicht*. Lei 50.
VLAHUȚA, A.: *Scrisori către D. G. Kiriac*. Publicate de Const. Brăiloiu. Ed. Soc Com-

pozitorilor români. Cu o prefață de Const. Brăiloiu. Lei 20, pag. 30.

b) Studii.
APOSTOL, PREOT SPIRU I.: *Traduceri în românește din literatura peche creștină*. Huși.
FLAVIAN, C. L.: *Între democrație și dictatură*. Cuprinde: Legile, Societatea Națiunilor, Experiințe și precizări, Aspecte. Ed. Adevărul. Lei 50, pag. 215.
LONGINESCU, G. G.: *Vrăjitorul din Menlo-Park*. Toma Alva Edison. Tip. Bucovina, cu clișee, Lei 60, pag. 96.

Drept, geografie, istorie, economie

- CONDURACHI, ION D.: *Formarea pechiului drept românesc nescris*. Obiceiul pămantului. Tip. «Unirea» Brașov. Extras din revista «Țara Bârsei». Lei 40, pag. 49.
CRISTOF, IOAN: *Monografia Băncii populare «Dunărea»*, din Turnu Severin. Lei 25, pag. 50.
IONAȘCU, I.: *Contribuții la istoricul Mănăstirii Hurez*. După documente inedite din Arhiva Eforiei Spitalelor civile. Ed. Scrisul Românesc-Craiova. Extras din «Arhivele Olteniei» cu clișee. Lei 140, lei 185.
LAHOVARY, ALEXANDRU EM.: *Amintiri diplomatice* (Constantinopol. 1902—1906). Extras din «Revista Fundațiilor regale». Împreună cu Statutul, Buc. Lei 40, pag. 66.
LAHOVARY, ALEX. EM.: *Amintiri diplomatice*. (Viena, 1906—1908) Extras din Rev. Fund. regale. Lei 40, pag. 70.

PETRESCU, CRISTIAN: *Procesul valorii și Salarii într-o economie național-corporativă*. Poziții, principii, perspective.

Extras din revista «Lumea nouă» Tip. Universul. Lei 10, pag. 24.

VICOL, GEN. DV. ȘI C. MUNTEANU: *Călușa turistică*, în Munții Lotrului, Parângului, Sebeșului și Cibinului. La 2125 metri altitudine în automobil. Drumul Regelui.

Cu planșe, hărți și ilustrații de localități Editată de Soc. de hidrologie medicală. Lei 50, pag. 44.

VIESPESCU, V.: *Politica comercială în limitele crizei de azi*. Tip. Universul. Lei 45, pag. 46.

Reviste, periodice.

Aurora Romanatului, apare lunar. Roman. No. 119 din 1 Martie.

Buciumul, revistă literară-culturală Buc. Seria III No. 3—4 pe Decembrie-Ianuarie. Colaborează: Gala Galaction, Marieta L. Creangă, Radu Gyr, Ion Maldor, Arie Doineanu, Ion Alexe Boca, I. Cetățue, Tiberiu Vișoara.

Buha, literară, critică, artistică. Turnu Măgurele. No. 2. Articole de Florea Călin. Andrei Botin, Dan Mureș, El. Beoca, Stănescu-Udrea.

Cerul nostru, foaie de propagandă avia-tică. 1 Martie. Lunară.

Fruncea, revistă bănușeană, No. 9 din 1 Martie. Apare săptămânal. Director Nicolae Ioan. E revistă scrisă și tipărită frumos. Poate fi model revistelor de provincie.

Floarea albastră, literar, artistic, cultural. Bacău. 15 Martie. No. 1.

Înălțarea. Seria nouă. No. 5 din 1 Martie. Apare odată pe lună. Director Ovid Densușianu. O revistă asupra căreia facem atenți cititorii.

La zid cu banda. Joi, 5 Martie No. 22.

Insemnări medicale, revistă lunară medicală. Bârlad, No. 9—10 din 1936. Scriu: dr. Gr. Plăcințianu, Emil Ionescu, S. Herscovici.

Moldova Nouă, No. 1. Revistă de observație și mică critică Chișinău. În românește și revista *Neamul Românesc* pentru popor. 1 Martie. No. 5. Semnează: N. Iorga, G. G. Longinescu, I. C. Antonovici, A. Stino, etc.

Orientări, apare lunar, No. 2 din Februarie. Moinești-Bacău.

Pământul, politic, social, literar, din 26 Februarie.

Prichindel, No. 3 din Februarie. Fratelia-Timișoara.

Raze de lumină, revista studenților în teologie din Buc. No. 3—4.

Roumanian Economist, revistă economică în limba română și engleză. February, 1936.

Revista Vremii, socială, financiară, polemică. Galați, 10. Februarie.

Sabarul, revista elevilor liceului «Dr. Angelescu» din Găești, No. 3—4. E publicație tinerească de reținut.

Sănătatea, revistă ilustrată de medicină populară, igienă socială, educația morală și literatură medicală. Dir. dr. Sigmand-Sigma. No. 1 Martie. Bătrâna și prețuită revistă, care a atins al 36-lea an de opinie neîntreruptă, popularizând medicina și aducând familiile.

Securitas, publicație tehnică lunară pentru igiena muncii și combaterea accidentelor. Februarie, No. 2. Tehnică și material ireproșabil.

Știe multe, revistă săptămânală pentru copii. Moniom. 29 Februarie No. 5.

Amicul tinerimii, număr festiv pentru patronul liceului. No. 4. Rev. liceului «Tudor Vladimirescu», T. Jiū.

Vitrina, economică, socială, culturală. 23 Februarie, No. 7. T. Măgurele.